

İran parsı (*Panthera pardus saxicolor*)

Son Anadolu Parsı

Anadolu parsına (*Panthera pardus tulliana*) Anadolu leoparı ya da Anadolu panteri de deniyor. Postları canlı ve parlak renkli, kırmızımsı sarı ve siyah benekli. Tekdüze siyah olanlarına da rastlanıyor. Beneklerin ortası boş. Ancak ayak, kuyruk sonu ve yüzündeki beneklerin içi dolu. Boyları 1,5 metre, kuyrukları 1 metre kadar olabiliyor. Omuzlarının yerden yüksekliği 45-62 cm kadar. Parsın İran'da yaşayan alt türünün (*Panthera pardus saxicolor*) kışı geçirmek için zaman zaman ülkemize girdiği de tahmin ediliyor. Anadolu parsı geceleri etkin olan bir hayvandır ve ülkemizde insanla karşılaşmaması gerektiğini öğrenmiştir. Bölgede şimdiye kadar evcil hayvanlar da dahil herhangi bir saldırı kaydının olmaması bunun göstergesidir. Gündüz bir parsla karşılaşmak ya da onu görmek çok olağandışı bir durumdur.

1974 yılında Ankara'nın Beypazarı ilçesinde son Anadolu parsının vurulmasından bu yana 39 yıl geçti. Ondan biraz daha önce 1970'te Şırnak Uludere'de son hazar kaplanı vuruldu. Biraz daha geriye gidersek 19 yüzyılın sonunda Anadolu'da (Güneydoğu Anadolu) yaşayan çitaların soyu tükendi. Biraz daha öncesinde 13. yüzyılda Anadolu'da yaşayan aslanlar ortadan kalktı. Burada adı geçen ve soyları Anadolu'da tükenen büyük kedilerin ortak özelliği dünyanın başka yerlerinde soylarını devam ettirmeleri. Daha dikkatli, daha bilinçli olabilseydik bugün bu topraklarda büyük kedilerin (bunlarla beraber geyiklerin, karacaların, ceylanların) sağlıklı bir ekosistem içinde yaşadığını görebilecektik. Bizimkisi pembe bir hayalden öte değil. Yırtıcı bir hayvan avlamanın avcılıkta çok önemli bir şey olarak kabul edilmesi yüzünden, teknolojiye karşı hiçbir şey yapamayan büyük kedilerin ve diğer yaban türlerin soylarını devam ettirebilmesi mucize olurdu.

Dönelim yeniden son büyük kedimizin hikâyesine. Amatör bilimciler, doğa fotoğrafçıları, bilim insanları 1974'te vurulmasından sonra gündemden düşmeyen

Anadolu parsının hâlâ yaşadığını düşünüyordu. Anadolu parsını görüntülemek için fotokapanlar kuruluyor, bazı izler keşfediliyor ancak kesin bir sonuç çıkmıyordu. 2010 yılında Siirt Gabar Dağı'nda bir pars vurulmuş ve postu sergilenmişti. 5 Temmuz 2013'te Karadeniz'de fotokapanla fotoğrafının çekildiği haberi geldi. Son olarak Kasım 2013'te Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'ne bağlı Solmaz Köyü kırsalında çobanlar tarafından bir pars vuruldu. Üstelik çok da sağlıklı görünüyordu. Doku analizi sonucunda, vurulan parsın İran'da yaşayan bir alt tür olduğu TÜBİTAK MAM tarafından açıklandı. Bu ülkemizde bulunan parsın önemini azaltmamalı. Aksine ülkemizde yeniden bir parsa rastlanması ülkemiz yaban hayatı için umut verici bir gelişme. Umutlar ve kafalardaki soru işaretleri devam ediyor. Acaba tek bir birey miydi? Yoksa Anadolu'da bir popülasyon oluşturmuşlar, yaşamlarına devam etmeye mi çalışıyorlardı?

Bize düşen Anadolu parsının diğer soyu tehlikede olan canlılarla birlikte tanıtılmasını sağlamak, soyu tehlike olan bir türle karşılaşınca ne yapılması gerektiğinin bilinmesini sağlamak.